

Les claus de l'èxit de James Baker

L'agenda de Jim

Jim Baker ha eixit de la Conferència de Pau sobre l'Orient Mitjà consagrat com un dels grans artífexs de la política internacional. En la seua ambiciosa agenda hi ha encara un munt de problemes que haurà de resoldre per aquest texà que entrà en la política per amistat amb George Bush.

Tenia quaranta anys quan un advocat amic seu li demanà un favor. James Baker, advocat, com tots els Baker de la seua branca des de 1872, coincidia sovint al Houston Country Club amb un parlamentari republicà de nom George Bush. Junts van guanyar als anys seixanta el campionat de tennis a dobles. S'havien fet amics i Baker va pensar que potser sí que li podia fer aquell favor que li demanava i que no era un altre que dirigir la seua campanya a senador.

Baker estava en aquell temps destrossat per la mort de la seua dona, que havia patit un càncer molt dolorós, i això el feu acceptar el joc, també. Pensà que era una manera d'escapar a la rutina del seu despatx de picaplets, un dels més famosos i rics de la ciutat texana. I va dir que sí a Bush.

La parella va perdre, però Bush quedà impressionat per la capacitat de mobilització de Baker, que el féu aconseguir el 60 per cent dels vots de Houston. En 1980, quan Bush decideix enfrontar-se a Reagan per la nominació dins el partit republicà, torna a cridar Baker. Quan estava clar que Reagan guanyaria, Bush decideix abandonar, a canvi de la vicepresidència. Reagan valora molt ràpidament la capacitat de treball de Baker i, d'acord amb Bush, el nomena cap de l'estat major de la Casa Blanca. I ho fa malgrat l'oposició del seu club de californians i de l'ala dura del partit, que no veu amb bons ulls Baker perquè el considera massa liberal. Però Jim es fa imprescindible. Treballa catorze hores diàries i acaba dominant tot el complex entramat que gira al voltant de la mansió del 1.600 de l'avinguda de Pensilvània de Washington. Particularment aconsegueix encantar Nancy Reagan, un veritable poder fàctic, que queda impressionada per la bona educació i la classe d'aquest texà gairebé desconegut que en pocs anys ha estat catapultat al capda-

Baker, l'home imprescindible per al nou ordre.

munt de la branca tècnica de l'executiu. Aviat Baker voldrà fer el salt i seure entre els polítics.

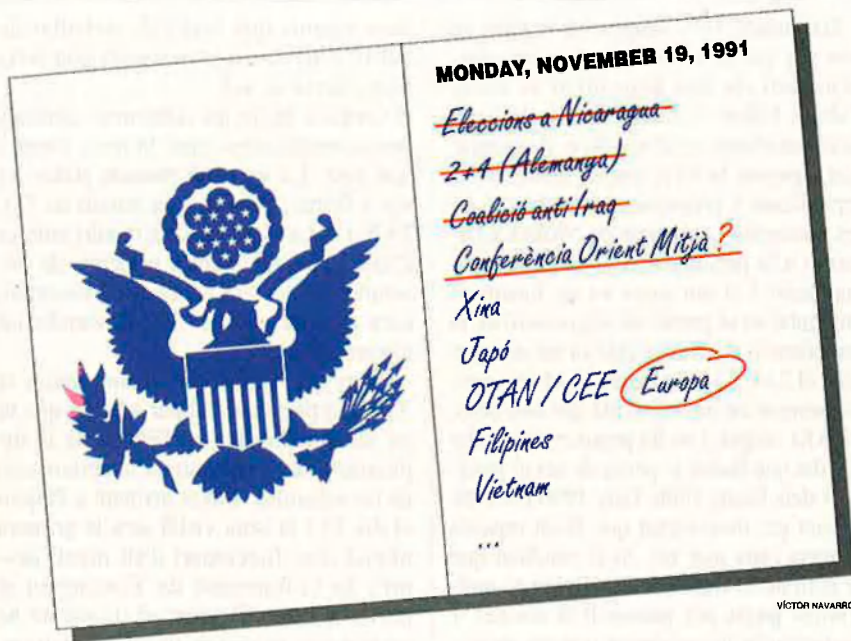
L'oportunitat arriba al febrer del 1985. Baker ja fa anys que governa l'administració de la Casa Blanca i li ha entrat el cuquet de la política. Ha xafat milers de vegades la moqueta del Capitoli i els corredors del Pentagon, s'ha creat una bona xarxa d'amics que estimen la seua ca-

pacitat de negociació i la seua discreció en els temes difícils. I ha estudiat a fons les claus del poder. Per això quan Donald Regan, aleshores secretari del tresor, ofereix al president un intercanvi de funcions amb Baker, aquest accepta. Baker esdevé ministre –secretari en la terminologia americana– del tresor.

L'entrada de Baker al govern porta un aire de pragmatisme a la dogmàtica política

econòmica de Reagan: accepta el principi de cooperació internacional en matèria monetària i negocia amb els líders demòcrates del congrés una reforma fiscal enorme. D'aquells anys destaca una frase històrica que no passà desapercebuda. En una entrevista televisada afirma que "en política és inútil transformar els adversaris en enemics".

Passada l'era Reagan, a Baker li arribà el torn, en companyia del seu vell amic Bush. En un principi es va pensar que aniria com a vice-president. Però Bush estava en contra d'usar-lo en un càrrec

neixement nul de la realitat internacional, i per la seua poca experiència. Possiblement Bush confiava en ell mateix, com a gerent de la política mundial i buscava en Baker l'executor de les seues directrius. "Aquesta és la teua feina, Jim", diuen que li contesta cada vegada que una ordre difícil li és encomanada i Baker pregunta com fer-ho. Bush, un president que ha passat per l'ONU i per ambaixades claus, ha volgut traçar ell mateix les grans línies polítiques. Baker, això semblava almenys, es limitava a ser-ne l'emissari als quatre punts cardinals. Aquesta imatge, però, ha quedat trencada.

Baker ha fet moltes voltes al darrere de les consignes de Bush, això és evident. Però no hi ha ningú que discuteixi ja que Baker és alguna cosa més que un simple negociador expert.

Probablement l'escena que el va catapultar va ser aquella històrica conferència de premsa a Ginebra el 9 de gener d'enguany. Baker venia de fer una reunió de sis hores i mitja amb Tareq Aziz a l'hotel Intercontinental. Era l'última oportunitat d'acabar amb la guerra del Golf per mitjans no violents. Baker es va presentar davant els periodistes amb una cara llarguíssima però no crispada i va dir de manera solemne: "No he escoltat una sola paraula que em faça creure en una possible flexibilitat per part dels iraquians". La guerra estava servida. Des de Ginebra Baker va volar a l'Aràbia Saudita.

La creació de la coalició dirigida pels Estats Units en la guerra del Golf va ser el primer gran treball diplomàtic de Jim

Baker. També va ser la primer vegada en què, durant mesos, Baker apenes trepitjava Washington. De vegades arribava de matinada a l'Aeroport Nacional, per a passar unes poques hores amb la seua família i comentar la marxa dels esdeveniments amb el president Bush. A la vesprada, a tot estirar, ja estava enlairant-se de nou en un avió especialment condicionat que ha esdevingut, de fet, la seua casa.

Amb aquest mateix avió ha fet la ruta de l'Orient Mitjà. Vuit llargs viatges anant de capital en capital i apressant uns i altres perquè acceptaren un compromís de pau. Baker va haver de fer autèntics balls diplomàtics. Així, mentre la delegació israeliana exigia conèixer el nom dels delegats palestins i els palestins exigien que no els coneguera, Baker va empenyorar la seua paraula davant el govern jueu ("els prometen que poden acceptar tots els noms de la llista"), però al mateix temps deixà entendre de manera sorneguera que no entenia com l'eficaç Mossad no tenia ja la llista a les seues mans. Shamir somrigué i assentí. A l'inrevés, sembla que va ser ell qui va inventar la complicada fórmula de representació dels palestins i els féu veure que una vegada a Madrid els formulismes s'esvairien i deixarien pas a una autèntica veu pròpia de la delegació palestina. Tenia raó. Durant les sessions la seua veu era la dominant i cap a ell anaven totes les mirades cada vegada que algú posava en perill la tranquil·litat de la reunió. Bush vingué a inaugurar-la i prou. Pankin i Gorbatxov jugaven clarament un paper secundari.

RAFA GIL

que els washingtonians defineixen com el de "l'honorable senyor inútil", perquè no serveix per a res més que per a esperar el final del mandat del president i intentar aspirar aleshores a ocupar el càrrec màxim del poder executiu dels Estats Units.

La nominació de Baker va sorprendre. Al principi se li criticava l'escàs interès pels afers ideològics i la "poca preparació política", i ara era criticat per un co-

Així doncs, 1991 sembla haver estat un bon any per al secretari d'estat nord-americà. Però els seus bons oficis ja vénen d'abans. Baker va estar al darrere de la posició americana en el conflicte de Nicaragua, apagant la fúria encesa dels falcons republicans i propiciant la celebració de les eleccions que portarien Violeta Chamorro a la presidència i els sandinistes a l'oposició. I el seu paper va ser fonamental també en el procés de negociació de la reunificació alemanya, que va ser conegut com el 2+4. La seua discreció el feia quedar sempre en un segon pla que ara, però, o no ha volgut o no ha pogut evitar. Hi ha qui diu que Baker ja pensa de ser el president dels Estats Units l'any 1996 (és a dir donant per descomptat que Bush repetirà victòria l'any que ve). Si el candidat que té enfront és Dan Quayle, Baker té moltíssims punts per passar-li al davant. I l'experiència internacional que ara atesora serà un argument convincent si arriba el cas, sobretot tenint en compte que pot sumar-la a la seua experiència de ministre d'economia.

Mentre arriba aquest moment, però, Jim té encara molta feina, molts temes de la

seua agenda que haurà de treballar de valent i que li exigiran encara una bona dosi d'hores de vol.

D'entrada hi ha les relacions –cordials però complicades– amb la nova Europa que naix. La setmana passada Baker va ser a Roma assistint a la reunió de l'OTAN i a La Haia en una reunió amb la CEE. I probablement a principis de desembre es deixarà caure per Maastricht com a espectador de la transcendental cimera de la CEE.

Abans que això arribe haurà anat a la Xina, un país especial per a Bush, que hi va ser ambaixador en l'època de la diplomàcia del ping-pong i la restauració de les relacions. Baker arribarà a Pequín el dia 15 i la seua visita serà la primera oficial d'un funcionari d'alt nivell després de la repressió de Tiananmen al juny del 1989. El secretari d'estat no ha amagat que aquest és un viatge particularment difícil però s'ha mostrat segur de la possibilitat d'arribar a una entesa amb els dirigents xinesos "sempre tenint en compte les diferències que ens separen". De pas visitarà també el Japó i Corea del Sud, els dos aliats més fermes en l'extrem

asiàtic. L'administració americana sondejarà també durant aquest períple de Baker les actituds dels governs filipí i vietnamita. Aquests darrers han ofert als Estats Units tornar a ocupar la gran base de Cam Rahm, abandonada pels soviètics, però la ferida de la guerra encara és recent. Amb la competència contra l'URSS resolta i el problema àrab encarrilat en apariència, la Casa Blanca mira cap a l'extrem asiàtic. Allà s'ha resolt recentment el problema de Cambodja i s'han de reprendre ("sense cap pressa") els contactes amb el Vietnam.

Amb tot això el famós nou ordre mundial del president Bush comença a articular-se i ho fa de la mà de James A. Baker III. O de la parella de jugadors de tennis que un dia es van conèixer a Houston i que ara, a la Casa Blanca, són coneguts com *Big Brother* i *Little Brother*. Dos germans que, quan poden, s'escapen al jardí a tirar la ferradura, calçats de les botes vaqueres i que, sobretot en el cas de Baker, enyoren el camp obert i les vaques d'aquell ranxo de Wyoming on vol retirar-se algun dia.

Vicent Partal

El Confident 14
208 pàgines

edicions
62

TAHAR BEN JELLOUN

AMB LA MIRADA BAIXA

Una novel·la sobre el desarrelament de l'exili, la fatalitat de la desgràcia, el trencament entre dues cultures i la condició de la dona àrab. La gran novel·la de Tahar Ben Jelloun després de *La nit sagrada*, premi Goncourt 1987.

De venda a totes les llibreries

